Finländarnas attityder till uppfostran och bruk av våld i uppfostringssyfte 2017

LASTENSUOJELUN KESKUSLIITTO
CENTRALFÖRBUNDET FÖR BARNSKYDD

Finländarnas attityder till uppfostran och bruk av våld i uppfostringssyfte 2017

– sammandrag

Sauli Hyvärinen

Centralförbundet för Barnskydd

© Centralförbundet för Barnskydd och författarna

Grafisk design: Saija Varis-Kuusisto / Pii & Waak

Bild: iStock, Tatyana Tomsickova

Barnaga har varit förbjudet i lag i Finland sedan 1984. Utvecklingen av bruket av våld mot barn i uppfostringssyfte och attityderna kring det har följts upp i Finland allt sedan 1980-talet. Utredningen Från risbastu till timeout - Finländarnas attityder till uppfostran och bruk av våld i uppfostringssyfte 2017 (Piiskasta jäähypenkkiin – Suomalaisten kasvatusasenteet ja kuritusväkivallan käyttö 2017), som har genomförts av Centralförbundet för Barnskydd och utgetts i september 2017, kartlägger finländarnas attityder gentemot uppfostran och deras uppfostringsmetoder samt jämför dem med tidigare resultat.

År 2017 var 95 procent av finländarna medvetna om att barnaga är förbjudet i lag. Medvetenheten om att barnaga är olagligt återspeglar sig inte helt i attityderna, men en klar majoritet av finländarna godkänner inte barnaga, ens i undantagsfall. Attityderna har utvecklats i en ytterst positiv riktning – innan man förbjöd bruket av våld i uppfostringssyfte godkändes barnaga av cirka hälften av finländarna, medan samma andel 2017 var endast 13 procent. Kvinnor förhåller sig mer negativt till kroppsaga än män. Ur barnens synvinkel är det beaktansvärt att föräldrar i barnfamiljer godkänner kroppsaga klart mer sällan än de övriga tillfrågade. Mest positiva till aga är ensamboende män.

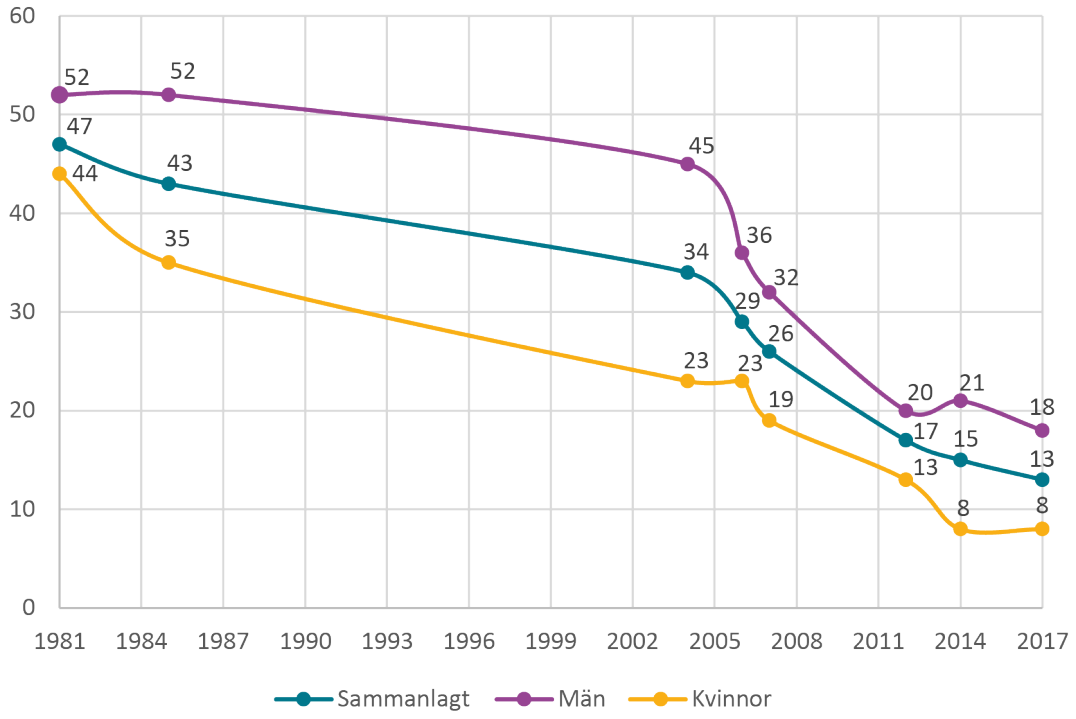

Svar på frågan: "Barnaga är en acceptabel uppfostringsmetod åtminstone i undantagsfall", % av de tillfrågade. Av helt eller nästan samma åsikt åren 1981, 1985, 2004, 2006, 2007, 2012, 2014 och 2017.

Finländarna uppfattar inte helt entydigt luggning eller knäppar som våld i uppfostringssyfte. Trots att kroppsaga och våld i uppfostringssyfte fördöms i bred skala, uppgav 28 procent av finländarna alltjämt att de var nästan eller helt av samma åsikt med påståendet "Luggning av barn eller tilldelning av knäppar är acceptabelt åtminstone i undantagsfall". Också den andel som godkänner detta har dock minskat med över tio procent på fem år.

Trots att attityderna förändrats förekommer våld i uppfostringssyfte alltjämt i barnuppfostran i Finland. Av de föräldrar i barnfamiljer som besvarade enkäten uppgav 41 procent att de ibland tagit till någon form av våld i uppfostringssyfte (luggning, knäppar på fingrarna, slag, smisk, hot om våld) i uppfostran av sina barn. Den faktiska siffran kan vara högre, eftersom en rätt stor andel av föräldrarna inte ville eller kunde besvara frågan. Bruket av våld i uppfostringssyfte har dock minskat avsevärt på tio år. Ännu 2007 uppgav cirka hälften av de tillfrågade att de luggat sitt barn åtminstone någon gång, medan endast 24 procent uppgav det 2017. Dessutom har smisk som en uppfostringsmetod försvunnit så gott som helt bland föräldrarna i Finland.

Svar på frågan: "Har ni i uppfostran av era egna barn använt luggning? Knäppar på fingrarna? Slag? Smisk? Hot om våld?", % av de tillfrågade, har använt ofta eller ibland 2007, 2012 och 2017 (hot om våld fanns inte med 2007)

På basis av utredningen använder kvinnor samtliga former av våld i uppfostringssyfte som ingick i utredningen i klart större utsträckning än män. Till exempel uppgav 5 procent av männen och 12 procent av kvinnorna att de åtminstone någon gång har slagit till sitt barn. Ändå är kvinnornas attityder gentemot aga klart mer negativa. Skillnaderna kan delvis förklaras av att en klart större andel av männen lät bli att svara på frågan eller svarade att de inte vet.

Även om bruket av kroppsaga har minskat, har hoten om våld i barnuppfostran rentav blivit något vanligare. Utredningen ger dock vid handen att finländarna förhåller sig mycket negativt till hot om våld och anser det vara mer skadligt för barn än till exempel luggning. De tillfrågade anser det särskilt skadligt att man pikar eller nedvärderar barnet och skrämmer eller utsätter barnet för familjevåld. Att man skriker till barnet godkändes som uppfostringsmetod av cirka hälften av de tillfrågade, och att regelbundet förvisa barnet någonstans för att lugna ner sig för sig självt av en dryg tredjedel. Timeout, dvs. när barnet ombeds sitta för sig självt under en viss tid, används i allt större utsträckning i barnuppfostran, vilket kan ha bidragit till att minska bruket av våld i uppfostringssyfte. Emellertid är det också skadligt för barn att lämnas ensamma med sina känslor.

I utredningen upptäcktes dessutom att våldet i uppfostringssyfte bildar en kedja över generationsgränserna, där egna erfarenheter av våld i uppfostringssyfte i barndomen ökar sannolikheten att man som vuxen använder våld mot sina egna barn. Erfarenheter av disciplinerande uppfostringsmetoder i barndomen påverkar de attityder som har ett klart samband med disciplinerande gärningar. Av de tillfrågade hade 57 procent utsatts för barnaga. Av dem som hade utsatts för aga i barndomen godkände dubbelt så många aga som uppfostringsmetod jämfört med dem som inte hade utsatts för kroppslig aga. Av de föräldrar som godkände kroppsaga hade 78 procent använt någon form av våld i uppfostringssyfte i uppfostran av sina egna barn.

Trots den fördömande trenden gentemot våld i uppfostringssyfte finns det fortfarande ett tydligt behov av att fortsätta påverkans- och informationsarbetet för att insikten om att var och en har en absolut rätt till en våldsfri barndom

ska nå ut till alla finländare och omsättas i praktiken. I Finland behövs allt större satsningar på att stärka medvetenheten om en uppmuntrande uppfostran i stället för en disciplinerande uppfostran och att erbjuda föräldrar stöd i sin vardag tillräckligt tidigt. Ett klart och explicit mål ska vara att inte ett enda barn i Finland utsätts för våld i uppfostringssyfte.

Genomförande av utredningen

För utredningen intervjuades 1 009 finländare i åldern 15–79 år. Intervjuerna genomfördes i form av personliga intervjuer på uppdrag av Taloustutkimus Oy. Samplet formades genom ett kvoturval, där kvoterna bestod av målgruppens riksomfattande ålders-, köns-, läns- och kommuntypsfördelning, med undantag för Åland. Svaren i utredningen har viktats för att motsvara hela Finlands befolkning. Utredningens resultat kan generaliseras på hela Finlands befolkning med en felmarginal på ±2,8 procentenheter.

Närmare information:

Sauli Hyvärinen
Specialsakkunnig
Centralförbundet för Barnskydd
adress: Armfeltsvägen 1, FI-00150 Helsingfors, Finland
e-post: sauli.hyvarinen@lskl.fi
telefonnummer: +358 50 3011 292

Centralförbundet för Barnskydd
Armfeltsvägen 1, 00150 Helsinki
tel. (09) 329 6011
toimisto@lskl.fi | www.lskl.fi